22/04/2019

Μεγάλη Δευτέρα-Ιωσήφ του Παγκάλου

/ Βίοι Αγίων

Η Μεγάλη Τεσσαρακοστή, η πιο κατανυκτική και πένθιμη περίοδος του έτους, κλείνει με την κορύφωσή της στην Αγία και Μεγάλη Εβδομάδα. Είναι Αγία και Μεγάλη, επειδή θα ζήσουμε κάτι μεγάλο, κάτι το συνταρακτικό. Είναι η εβδομάδα των Παθών του Κυρίου μας, η οποία θα κλείσει με την λαμπροτέρα Ανάστασή Του κατά την Κυριακή του Πάσχα. Δεν φτάνουν τα λόγια και οι σκέψεις μας να μιλήσουμε για την καθεμιά ημέρα ξεχωριστά της Μεγάλης Εβδομάδας, γιατί είναι πάρα πολλά.

Η Μεγάλη Δευτέρα είναι αφιερωμένη στη μνήμη του Ιωσήφ, του επονομαζομένου «Παγκάλου», του γιου του Ιακώβ, που αναφέρεται στην Παλαιά Διαθήκη (*Γεν. 37-50*). Ο Ιωσήφ ήταν ο μικρότερος γιος του Ιακώβ ο οποίος όμως φθονήθηκε από τα αδέλφια του λόγω της ενάρετης ζωής του. Επίσης, αυτή τη μέρα θυμόμαστε και το περιστατικό με την άκαρπη συκιά, την οποία ο Χριστός καταράστηκε και ξεράθηκε με έναν Του λόγο (βλ. *Λκ. 13, 1-9*).

Από τη σημερινή μέρα ξεκινούν τα άγια Πάθη του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Τύπος του Κυρίου μας Ιησού είναι ο πάγκαλος Ιωσήφ που σήμερα επιτελούμε την ανάμνησή του (Γεν. 37 – 50).

Ήταν ο μικρότερος γιός του Πατριάρχη Ιακώβ και ο πιο αγαπητός. Όμως

φθονήθηκε από τα αδέλφια του και αρχικά τον έρριξαν σ’ ένα βαθύ λάκκο και εξαπάτησαν το πατέρα τους χρησιμοποιώντας ένα ματωμένο ρούχο ότι δήθεν τον κατασπάραξε κάποιο θηρίο. Στη συνέχεια τον πούλησαν για τριάντα αργύρια σε εμπόρους, οι οποίοι τον ξαναπούλησαν στον αρχιμάργειρα του βασιλιά της Αιγύπτου, τον Πετεφρή. Ο Ιωσήφ ήταν πανέμορφος και τον ερωτεύθηκε η γυναίκα του Πετεφρή, που θέλησε να τον παρασύρει σε ανήθικη πράξη βιαίως. Μόλις εκείνη έπιασε τον Ιωσήφ, εκείνος άφησε στα χέρια της το χιτώνα του και έφυγε. Εκείνη από το θυμό της τον συκοφάντησε στο σύζυγό της, ότι δήθεν αυτός επιτέθηκε εναντίον της με ανήθικους σκοπούς. Ο Πετεφρής την πίστευσε και φυλάκισε τον Ιωσήφ.

Κάποτε όμως ο Φαραώ, ο βασιλιάς της Αιγύπτου, είδε ένα παράξενο όνειρο και ζήτησε έναν εξηγητή. Με το φωτισμό του Θεού, μόνο ο Ιωσήφ μπόρεσε να το εξηγήσει. Ότι θα έλθουν στη χώρα του επτά χρόνια ευφορίας και επτά ακαρπίας και πείνας. Ενθουσιάσθηκε ο Φαραώ από τη σοφία του και τον έκανε γενικό άρχοντα, σαν πρωθυπουργό. Ο Ιωσήφ διαχειρίσθηκε άριστα την εξουσία και φρόντισε στα δύσκολα χρόνια της πείνας όλο το λαό. Με αφορμή τη διανομή του σιταριού, φανερώθηκαν τ’ αδέλφια του που τον είχαν φθονήσει. Εκείνος δεν τους κράτησε κακία, αντίθετα τα προσκάλεσε μόνιμα στην Αίγυπτο μαζί με τους γονείς.

Αυτός λοιπόν αποτελεί προεικόνηση του Χριστού, διότι και Αυτός, αγαπητός γιός του Πατέρα, φθονήθηκε από τους ομοφύλους Του Ιουδαίους, πουλήθηκε από το μαθητή Του για τριάντα αργύρια και κλείσθηκε στο σκοτεινό λάκκο, τον τάφο.

Επίσης, σήμερα μνημονεύουμε και τη άκαρπο συκή, την οποία καταράσθηκε ο Κύριος και ξεράθηκε αμέσως Ματθ. 21:19, Μαρκ. 11:13). Συμβολίζει τόσο τη Συναγωγή των Εβραίων, η οποία δεν είχε πνευματικούς καρπούς, όσο και κάθε άνθρωπο που στερείται πνευματικών καρπών, αρετών. Έδειξε ο Κύριος τη δύναμή Του στο άψυχο δένδρο και ποτέ πάνω σε άνθρωπο, για να δείξει ότι δεν έχει μόνο δύναμη να ευεργετεί, αλλά και να τιμωρεί.

Ο ευαγγελιστής Μάρκος αναφέρει πως την ώρα που ο Κύριος επιτίμησε τη συκή και ξηράθηκε, κατέπεσαν αμέσως τα καταπράσινα φύλλα της και την επόμενη μέρα ξεράθηκε και η ρίζα της (Μαρκ. 11:21). Οι μαθητές έκθαμβοι από το θαύμα αυτό δεν ζητούσαν να μάθουν την βαθύτερη έννοιά του, αλλά είχαν την απορία «πως παραχρήμα εξηράνθη η συκή;» (Ματθ. 21:20). Πρώτη φορά είχαν δει τιμωρία της άψυχης φύσεως.

Ο Κύριος παίρνοντας αφορμή από την απορία των μαθητών, χωρίς να εξηγήσει την συμβολική σημασία του θαύματος, τους δίδαξε για τη μεγάλη δύναμη της πίστεως, η οποία όταν συνοδεύεται από εσωτερική θέρμη και χωρίς τον παραμικρό

δισταγμό μπορεί να κατορθώσει αφάνταστα πράγματα. Τους είπε: «Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται·» (Ματθ. 21:21). Αυτή την πίστη θέλει η Εκκλησία μας να μεταδώσει και σε μας.

Η υμνογραφία αναφέρεται σήμερα στα δύο παραπάνω θέματα, αλλά και επί πλέον στο θέμα της πορείας του Κυρίου προς το Πάθος. Από το τροπάριο: «Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχεται…» οι ακολουθίες της Μ. Δευτέρας έως Τετάρτης λέγονται και «Ακολουθίες του Νυμφίου».

Ἀπολυτίκιον
Ἦχος πλ. δ’.
Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός, καὶ μακάριος ὁ δοῦλος, ὃν εὑρήσει γρηγοροῦντα, ἀνάξιος δὲ πάλιν, ὃν εὑρήσει ῥαθυμοῦντα. Βλέπε οὖν ψυχή μου, μὴ τῷ ὕπνῳ κατενεχθής, ἵνα μὴ τῷ θανάτῳ παραδοθῇς, καὶ τῆς βασιλείας ἔξω κλεισθῇς, ἀλλὰ ἀνάνηψον κράζουσα· Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος εἶ ὁ Θεός, διὰ τῆς Θεοτόκου ἐλέησον ἡμᾶς.